

VS willen geen troepen voor Strafhof

Catherine Baele

De Standaard, 19-20 juni 2004

BRUSSEL - Kofi Annan, de secretaris-generaal van de Verenigde Naties, wil niet dat Amerikaanse militairen nog langer vrijgesteld zijn van internationale vervolging in geval van oorlogsmisdaden. De VS hebben een resolutie bij de VN-Veiligheidsraad ingediend waarin zij de immunitetsclausule voor de derde keer verlengen.

De resolutie verleent onschendbaarheid aan militair en burgerlijk personeel van alle landen die het Internationaal Strafhof niet erkennen, zoals de Verenigde Staten, maar ook Irak. Zware misdrijven gepleegd tijdens VN-vredesmissies komen daardoor niet voor het Internationaal Hof. De clausule geldt voor een jaar en verloopt op 30 juni.

De Verenigde Staten willen de clausule nu voor een tweede keer verlengen. Het voorstel werd vorige maand al ingediend, maar de stemming werd uitgesteld omdat de Verenigde Staten nog niet voldoende stemmen hadden. Negen van de vijftien leden van de Veiligheidsraad moeten hun zegen geven.

„In feite is de gevraagde immunitet niet relevant”, zegt Jan Wouters, hoogleraar Internationaal recht aan de KU Leuven. „Het is haast ondenkbaar dat de VN-troepen misdaden tegen de menselijkheid plegen, die troepen worden tenslotte uitgestuurd om de vrede te handhaven. Bovendien schiet het Internationaal Hof pas in actie als het vaderland van de dader niet vervolgt. Het Internationaal Hof werkt complementair.”

Resolutie 1422, de resolutie die de immunitetsclausule invoerde, kwam er na een intens debat in 2002 over de VN-missie in Bosnië-Herzegovina.

John Negroponte, de Amerikaanse VN-gezant, stelde zijn veto tegen de verlenging van de missie. Bovendien dreigden de VS ermee de verlenging van alle vredeshandhavingmissies te blokkeren als de Veiligheidsraad resolutie 1422 niet aannam. Met het hogere doel van de vredesmissies in het achterhoofd gaf de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties toe.

Vorig jaar werd de onschendbaarheid met twaalf stemmen voor en drie onthoudingen - Duitsland, Frankrijk en Syrië - verlengd. „Die verlenging is aangenomen onder zware Amerikaanse druk”, zegt professor Wouters. „De Verenigde Staten vrezen dat het Internationaal Strafhof politiek misbruikt zal worden. Ze argumenteren dat zij wereldwijde belangen hebben en het grootste aantal troepen inzetten bij vredesoperaties. De VS zien het Internationaal Hof als een ongeleid projectiel tegen hen. In hun visie zijn er te weinig mechanismen om misbruik te voorkomen.”

Hoewel de Verenigde Staten geen vervolgingen vrezen in Irak - de zogenaamde „order 17”, een overeenkomst ondertekend door het Voorlopig Bewind in Irak stelt alle coalitiemedewerkers vrij van vervolging door buitenlandse rechtbanken - valt het tijdstip van de resolutie bijzonder ongelukkig. De recente publicatie van folterfoto's van Iraakse gevangenen heeft het imago van de Amerikaanse troepen zwaar beschadigd.

„In het licht van de recente misdaden tegen Iraakse gevangenen, zou het erg ongelukkig zijn om een dergelijke onschendbaarheid te verlengen”, zei Kofi Annan. Hij adviseert de Veiligheidsraad om een einde te maken aan die vrijstelling.

Dit jaar hebben Duitsland, Frankrijk, Spanje en Brazilië al laten weten dat ze geen verlenging zullen goedkeuren en zich zullen onthouden. Ook China, Roemenië, Chili en Benin zullen zich vermoedelijk onthouden bij de stemming.

„Het zal er volgende week ongetwijfeld bovenhands opzitten in de Veiligheidsraad”, denkt professor Wouters. „Frankrijk kan wel eens zijn veto stellen. Ik vrees dat de VS zullen dreigen met een stopzetting van alle vredesmissies.”

De VS sloten ook bilaterale uitleveringsakkoorden met intussen tachtig landen. Die landen leveren geen Amerikaanse onderdanen uit aan het Internationaal Strafhof. „De drang om zich in te dekken tegen juridische vervolging leeft sterk in de Amerikaanse samenleving”, zegt professor Wouters. „De VS willen geen onderdanen blootstellen aan buitenlandse vervolging.”